

prof. PhDr. PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., MBA

Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie, Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovskej univerzity v Prešove

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU (VEDECKÚ MONOGRAFIU)

Meno uchádzača: *Dr.h.c. prof. Ing. Marek Vochozka, PhD.*

Názov habilitačnej práce: *Kvalita odborného vzdelávania a prípravy v odborovo-didaktickom systéme v Českej republike a Slovenskej republike*

Študijný odbor: Odborová didaktika

Aktuálnosť témy a štruktúra práce

Z názvu vedeckej monografie je zrejmé, že ambíciou habilitanta bolo analyzovať špecifiká kvality odborného vzdelávania, čo v súčasnosti predstavuje nevyhnutnosť v rámci aj legislatívnych požiadaviek. V tejto súvislosti bola pozornosť zameraná na prípravu v odborovo-didaktickom systéme na Slovensku a v Česku. Tento zámer a komparáciu hodnotím pozitívne. Autor už v úvode apeloval na dôležitosť a dôsledky kvalitného vzdelávania. Aktuálnosť témy vedeckej monografie je teda nepopierateľná. Vedecká monografia je v rozsahu 152 strán, pozostáva z troch logicky na seba nadväzujúcich kapitol.

Hodnotenie obsahovej stránky

V rámci prvej kapitoly bol popísaný aktuálny stav kvality odborného vzdelávania a prípravy. Habilitant vychádzal zo správ Štátnej školskej inšpekcie na Slovensku a z Českej štátnej inšpekcie. Vymedzil a charakterizoval činitele, ktoré sa podieľajú na kvalite školy a predstavil model kvalitnej školy. V tejto súvislosti venoval pozornosť klíme školy, školskej úspešnosti žiakov, kvalite vzdelávania, kvalite učiteľského zboru, tiež štýlom riadenia školy, kooperácii rodičov a školy. Konkrétne bola pozornosť zameraná na stredoškolské prostredie, pričom autor zdôrazňuje, že kľúčovým indikátorom kvality strednej odbornej školy je jej prepojenosť s pracovným trhom. Dôležitou časťou tejto kapitoly je ozrejenie výskumných aktivít súvisiacich s predmetnou problematikou v Česku a na Slovensku.

Celá druhá kapitola bola venovaná kompetenciám a kľúčovým kompetenciám v odbornom vzdelávaní a príprave. Autor definoval kompetencie, charakterizoval globálne, profesijne a kľúčové kompetencie v odbornom vzdelávaní. Zaujímal sa o efektívny rozvoj kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní. Vymenoval a popísal niekoľko možností tohto rozvoja, ktoré považuje za primárne (napr. projektové vyučovanie, zážitkové vyučovanie, využívanie digitálnych technológií, hodnotenie a spätná väzba...).

Aj v tejto kapitole sa zaoberal výskumnými aktivitami v oblasti kľúčových kompetencií v Českej republike a v Slovenskej republike, ktoré boli v predmetnej oblasti odborníkmi uskutočnené. Jednotlivé výskumy odborníkov autor vymedzil a ich zámery a výsledky popísal. Na túto podrobnú teoretickú analýzu nadväzuje empiria. Vychádzajúc z teoretického spracovania predmetnej oblasti autor veľmi jasne formuloval cieľ výskumu, ktorý je orientovaný na problematiku hodnotenia vybraných kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní v Slovenskej a v Českej republike v rámci hodnotenia kvality odborného vzdelávania.

Už v úvode výskumnej časti sa autor odvoláva na skutočnosť, že hodnotenie kritérií vybraných kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní nebolo v rámci výskumu v stredných školách na Slovensku i v Českej republike z pohľadu žiakov, učiteľov a rodičov v takomto rozsahu podľa doposiaľ známych zdrojov riešené. Z uvedeného dôvodu sa habilitant zaujímal o preferencie hodnôt hodnotenia vybraných kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní zo strany žiakov i učiteľov. V tejto súvislosti boli vymedzené tiež parciálne výskumné ciele, výskumné otázky a naformulované boli tiež výskumné hypotézy.

Pre splnenie výskumných cieľov autor použil adekvátne výskumné metódy. Aplikoval štandardizovaný dotazník Českej školskej inšpekcie: „Vlastní hodnocení škol“. Habilitant ozrejmil tiež štatistické metódy a etapy svojho výskumného šetrenia. Pozitívne hodnotím rozsiahlu výskumnú vzorku žiakov (1120), rodičov (1040) a učiteľov (370) z Česka a zo Slovenska.

Analýza a interpretácia získaných výskumných výsledkov bola podrobná v kontexte stanovených výskumných zámerov. Pozitívne hodnotím štatistické spracovanie získaných dát. Autor poukázal na všetky štatisticky významné výskumné výsledky; hypotézy verifikoval. Vychádzajúc z uvedeného môžeme konštatovať, že výskumné ciele boli splnené. Autor tiež naformuloval odporúčania pre oblasť pedagogickej praxe.

Čo je dôležité, na základe získaných údajov koeficientu Cronbachova alfa, habilitant mohol potvrdiť presnosť a spoľahlivosť metodiky kritérií hodnotenia kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní. Jeho kľúčová hypotéza „Predpokladáme jestvovanie vnútornej

faktorovej štruktúry metodiky kritérií hodnotenia kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní“ sa teda potvrdila. Faktorová analýza metodiky hodnotenia kľúčových kompetencií v odbornom vzdelávaní potvrdila existenciu deviatich faktorov: Q1 – podpora kompetencií učiť sa, Q2 – podpora práce s informáciami, Q3 – podpora sociálnej a osobnej kompetencie, Q4 – podpora pracovných kompetencií, Q5 – inklúzia vrátane motivácie, hodnotenia a sebahodnotenia, Q6 – prejavy vzdelávacej kompetencie a komunikácia o učení, Q7 – prejavy správnej práce s informáciami, Q8 – prejavy sociálnej a osobnej kompetencie, Q9 – prejavy pracovnej kompetencie na základe výsledkov KMO testu – 0,752 (Kaiser –Meyer–Olkinov test).

Predloženú vedeckú monografiu hodnotím pozitívne. Je bezpochyby vhodným študijným materiálom pre študentov učiteľských študijných programov, pre učiteľov a všetkých, ktorým nie je oblasť vzdelávania a jeho kvality ľahostajná.

Hodnotenie formálnej stránky

Autor v plnej miere akceptoval odporúčanú Smernicu písania záverečných a kvalifikačných prác VŠ DTI. Teoretické zdroje sú podľa platnej normy citované a parafrázované. K tomuto kritériu hodnotenia nemám výhrady.

Otázky k habilitačnej práci

Prosím habilitanta, aby v rámci diskusie vyjadril svoj názor ku kvalite vzdelávania v súčasnosti. Čo by v tejto súvislosti odporúčal?

Habilitant je spoluautorom 5 vedeckých monografií (2 vydaných v zahraničných vydavateľstvách, 3 v domácich vydavateľstvách), 3 vysokoškolských učebníc, 3 skript, resp. učebných textov a množstva vedeckých štúdií publikovaných doma i v zahraničí. Jeho výskumný záujem sa v ostatných rokoch orientuje na problematiku odborovej didaktiky.

Po preštudovaní habilitačnej práce (vedeckej monografie) i predloženého habilitačného spisu navrhujem po úspešnej obhajobe **Dr.h.c. prof. Ing. Marekovi Vochozkovi, PhD. udeliť titul docent** v odbore habilitačného konania a inauguračného konania Odborová didaktika.